

Ιωάννης Θεοφανόπουλος

Ο Ιωάννης Θεοφανόπουλος, Μηχανολόγος Μηχανικός, Πανεπιστημιακός Καθηγητής στην έδρα «Στοιχείων Μηχανών και Λεβήτων» του Ε.Μ.Π. [Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο], που εκλέχθηκε αντιπρύτανης, Πρύτανης και προπρύτανης του ιδρύματος.

Γεννήθηκε το 1876 στο χωριό Χαλανδρίτσα του νομού Αχαΐας. Έλαβε την εγκύκλια μόρφωση στην Πάτρα και μετά την προπαρασκευαστική φοίτηση πέτυχε την εισαγωγή του στην Σχολή Μηχανουργίας του τότε αποκαλούμενου Σχολείου Βιομηχάνων Τεχνών από το οποίο αποφοίτησε το 1899 με πτυχίο μηχανουργού. Συνέχισε τις σπουδές του και μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία, όπου επί μια επταετία παρακολούθησε κατ' επιλογή μαθήματα σε διάφορα Πανεπιστήμια, κατέθεσε τη διατριβή του και ανακηρύχθηκε διδάκτορας.

Παράλληλα εργάστηκε σε μεγάλα μηχανουργεία και ως μηχανικός εργοστασίων στις εταιρείες αντλίων «Hoffmann» και «Heckmann» κι αργότερα ως αρχιμηχανικός στο διάσημο ναυπηγείο και μηχανοποιείο «Kieler Howaldswerke» στο Κίελο. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα ο Θεοφανόπουλος εργάστηκε στο σχεδιασμό και την υλοποίηση διαφόρων τεχνικών εργασιών όπως ο ηλεκτροφωτισμός της πόλεως της Λιβαδειάς και η εγκατάσταση μηχανών σε βιομηχανικά εργοστάσια της περιοχής των Πατρών.

Στις 3 Μαρτίου 1907, εκλέχθηκε Καθηγητής στην έδρα των «Στοιχείων Μηχανών και Λεβήτων» στο Πολυτεχνείο Αθηνών, αν και κατά καιρούς δίδαξε και άλλα μαθήματα, όπως Ανυψωτικές Μηχανές, Θερμοδυναμική, Ατμομηχανές, Σιδηροδρομικές Ατμάμαξες, Λέβητες και Εμβολοφόρες Αντλίες.

Το 1908 εκλέχθηκε πρώτος πρόεδρος της Ενώσεως Μηχανικών του Πολυτεχνείου, η οποία είχε σκοπό την εξεύρεση εργασίας στους αποφοίτους του Ε.Μ.Π. και τον ίδιο χρόνο πρωτοστάτησε στην δημιουργία του Π.Ο.Α [Ποδοσφαιρικός Όμιλος Αθηνών] που σήμερα είναι γνωστός ως Παναθηναϊκός Αθλητικός Όμιλος.

Ως αξιωματικός του Πυροβολικού πήρε μέρος στους Βαλκανικούς πολέμους και το 1914 από κοινού με άλλους Μηχανικούς ο Θεοχαρόπουλος συνέβαλε στην ίδρυση του Υπουργείου Συγκοινωνίας και ως αξιωματικός Πυροβολικού συμμετείχε στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Διατέλεσε διευθυντής έλξεως και υλικού της Εταιρίας Σιδηροδρόμων Πελοποννήσου το διάστημα 1917-20, σύμβουλος Διοίκησης Επιτροπής Τ.Ε.Ε. την περίοδο 1927-29, του θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός», μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Σιβιτανιδείου Σχολής.

Παράλληλα, το 1932 ανέλαβε διευθυντής του μηχανουργικού εργοστασίου-εργαστηρίου της Σχολής Μηχανολόγων Μηχανικών, το οποίο δημιούργησε με προσωπική του φροντίδα φέρνοντας από την Ευρώπη τα περισσότερα μηχανήματα, για την πρακτική εφαρμογή των φοιτητών, προώθησε την κατασκευή του πρώτου τετράχρονου κινητήρα Diesel στη Σχολή, ισχύος 5 ίππων, και πρωτοστάτησε στην επέκταση του Μηχανουργείου στην οδό Τοσίτσα. Ο Θεοφανόπουλος υπήρξε εκ των ιδρυτών του κλάδου της Κεντρικής Θερμάνσεως και των Εξαερισμών στην Ελλάδα και τα τελευταία χρόνια της πανεπιστημιακής παρουσίας δίδασκε αυτό το μάθημα στις Σχολές Μηχανολόγων και Αρχιτεκτόνων. Το 1938 διατέλεσε για δεύτερη φορά μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου των Σιδηροδρόμων Πελοποννήσου.

Ο Θεοφανόπουλος τα ακαδημαϊκά έτη από το 1930 έως το 1932 διετέλεσε Αντιπρύτανης, με Πρύτανη τον Δημήτριο Λαμπαδάριο, από το 1939 έως το 1941 Αντιπρύτανης, με Πρύτανη τον Νικόλαο Κιτσίκη, και από το 1941 έως το 1943 Πρύτανης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Στις 6 Νοεμβρίου 1942, ο Θεοφανόπουλος απέστειλε επιστολή που σχετίζεται με το επισιτιστικό πρόβλημα των φοιτητών και ζητούσε από τις κατοχικές αρχές και την Γερμανική διοίκηση την ενίσχυση του συσσιτίου τους. Στις 23 Μαρτίου 1943 συνυπέγραψε επιστολή ζητώντας την προστασία των Ελλήνων Εβραίων. Όταν εξ αιτίας αυτής της επιστολής τους, οι εκπρόσωποι των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων άρχισαν να συλλαμβάνονται από τις Γερμανικές αρχές κατοχής, ο Θεοφανόπουλος ειδοποιήθηκε ότι ήταν σκόπιμο να κρυφτεί για ν' αποφύγει τη σύλληψη. Στον υπάλληλο που του τηλεφώνησε ο Θεοφανόπουλος απάντησε: «Ο Πρύτανης του Πολυτεχνείου δεν δύναται, ούτε επιτρέπεται να εγκαταλείψει την θέση του και σήμερα εξαιρετικά γι' αυτό θα έρθει και το απόγευμα στο γραφείο του» και του επιβλήθηκε ποινή τριών μηνών απολύσεως για απείθεια. Δολοφονήθηκε το 1945, θύμα εγκληματικής δράσης στη δίνη του εμφυλίου πολέμου.